

Између два броја

Конечно смо изашли из ове дуге зиме и уз долазак пролећа све изгледа мало боље. Међутим, ствари се не мењају и све остаје по старом.

Конечно је Влада усвојила закључак да они запослени који су добили дозволу за добровољни одлазак из система образовања буду исплаћени, али пара још нема. Невероватна је та бирократија, која већ два месеца не може да израчуна колико то треба пара за 184-оро људи који треба да буду исплаћени.

Поздравимо се да је пре три године процес добровољног одласка за близу 5.000 запослених био окончан за мање од два месеца. Али, тада је министар финансија био Динкић.

Поставља се питање ко кога овде замјавља. Па кад могу радници у бишвој "Застави" да годинама примaju плату (или две плате), а да не раде, зашто би уопште спроводили неку рационализацију у просвети. Нека држава плаћа све који су се затекли у образовном систему, без обзира да ли има фака или часова. По истом принципу како се то ради у "Застави".

Од колега из ГСПРС, "Независност" добили смо допис у коме нас позивају на заједничку акцију. По одржавања плата у септембру. По старом добром обичају, они су наш захтев за повећање од најмање 10 одсто увећали на 15 одсто. Ма слажемо се ми да треба повећање плата да буде и 20 одсто и 30 одсто, само треба бити реалан. Потребна је озбиљна и промишљена акција свега три синдиката да би се нешто постигло. Свако све делије неозбиљно. Покушајемо да после првомајских празника постигнемо договор о заједничкој акцији.

После силних позира и ургенција, успели смо да дођемо до Предлога закона о изменама и допунама Закона о високом образовању. Одбор делатности високог образовања пакљиво је размотрио Предлог и у овом броју дајемо наше предлоге на тај документ, које су уложеном Министарству просвете.

С обзиром на то да ће крајем јуна бити актуелно одрживање технолошких вишкова у школама и да у примени Члана 33 ПКУ има неких дилема, наш је став да потписници ПКУ треба да размотре још једном критеријуме из овог члана и да на

основу тога Министарство просвете пошље школским управама мишљење у вези са применом тог члана. У овом броју дајемо наше предлоге и тумачења. Ни по коју цену директорима не треба дозволити да овај члан тумаче како им падне на памет.

У овом броју пишемо о нашој међународној сарадњи и другим занимљивим темама.

Свим запосленима у образовању желимо срећне првомајске празнике!

БРАНИСЛАВ ПАВЛОВИЋ

Учлањавање само на оригиналним приступницима

На седници Председништва Синдиката образовања Србије, одржаној у петак, 30. априла 2010. године, донете су:

О Д Л У К Е

1. У складу са Чланом 3. Статута Синдиката образовања Србије учлањавање нових чланова може се вршити искључиво на оригиналним приступницима, које су штампане од стране Синдиката образовања Србије или на њиховим фотокопијама.
2. Члан синдиката у складу са Статутом Синдиката образовања Србије постаје се потписивањем приступнице а остварује своја права и обавезе у складу са Чланом 6. Статута од дана плаћања чланарине. У случају да члан престаје са обавезом плаћања чланарине његова права и обавезе се суспендују до доношења одлуке у смислу Члана 9. Статута.
3. До верификације избора у вишим органима Синдиката (општинских, градских, окружних, покрајинских и републичких одбора) досадашњи изабрани чланови обављају своје функције.

ПРЕДСЕДНИК

БРАНИСЛАВ ПАВЛОВИЋ

Постулат синдикализма на проби

Синдикат образовања Србије је основао Фонд солидарности 2003. године са намером да се нашим члановима који су у тешкој материјалној ситуацији помогне у случајевима болести, набавке лекова, скућих операција и других случајева, где су потребна велика новчана средства.

Републички одбор је 12. фебруара 2003. године усвојио Правилник о формирању и раду Фонда солидарности по којем је утврђена чланарина 10 динара по члану месечно, а највиши износ помоћи која се додељује је била 10 хиљада динара. У протеклом периоду дошло је до измена у Правилнику, па је чланарина повећана на 20 динара, а неповратна помоћ на 20 хиљада динара. Такође, из Фонда се одобрава и позимица установама члановама, од 30 до 50 хиљада динара, са роком отплате од три до шест месеци.

Учлањавање у Фонд је врло једноставно. Потребно је доставити списак чланова Републичком одбору и уплатити чланарину на рачун број 205-45688-85. По правилнику Фонда

после шест месеци установа (члан) стиче право на доделу помоћи.

Фонд се поред чланница финансира делом и из чланарине Синдиката образовања Србије, која се редовно месечно уплаћује и то пет одсто од месечне чланарне Републичког одбора.

Из Фонда је до сада исплаћено 290 бесповратних помоћи и 10 позајмица. Сваку молбу за доделу помоћи мора да прати и валидна медицинска документација, као и потпис председника синдикалне организације, који на тај начин гарантује оправданост захтева.

У молби за доделу помоћи из Фонда обавезно је навести следеће податке: **назив установе, име и презиме члана, адреса и место становања, јединствени матични број грађана, контакт телефон, број чланске картице Синдиката образовања Србије и текући рачун у банци на који ће помоћ бити уплаћена.**

Када су у питању позајмице, онда се Фонду обраћа синдикална организација, односно у њено име председник. Позајмица може бити дана и члану, али син-

дикална организација је гарант враћања средстава.

Фонд солидарности у овом тренутку чини око 50 установа и сматрамо да је тај број веома мали у односу на функцију коју има. Зато је потребно да се сви чланови органа Синдиката образовања Србије ангажују на информисању чланства о Фонду. Посад су све молбе за доделу помоћи члановима Фонда биле реализоване и то у врло кратком року.

МИОДРАГ КАМПЕРЕЛИЋ

Градски одбор Синдиката образовања Београда

а почетку сваке календарске године сумирају се резултати из претходне и праве планове за наредну.

Чланови Градског одбора Београда и чланови у синдикалним организацијама су у претходној години много радили на предлозима за измене и допуне Закона о основама система образовања и васпитања. Неки од предлога за измене и допуне Закона су прихваћени, али већина не.

У току летњег распуста, као и у свим градовима, радило се са председницима школских управа на распоредивању запослених за чим радом је престао потреба. Ова активност се на задовољство свих нас веома лепо одвијала све док се наш градоначелник није умешао и покварио договоре у одређеним општинама. Надамо се да у наредном периоду неће доћи до таквих неспоразума и да ће оделена првог разреда и осталих разреда бити формирана у складу са Упутствима које је прописало Министарство просвете Србије прошле године.

Апел

Градски одбор Синдиката образовања Београда апелује на чланство да се активира и убрза достављање анкета у којима се изјашњавају о штрајку.

Велики проблем нашем чланству је и питање стручног усавршавања, јер Секретаријат за образовање града Београда школама не уплаћује средства за стручно усавршавање. Да би пружили чланству помоћ у стручном усавршавању у ГО Бе-

ограда је одлучено да у мају буде одржан семинар и да приступни добију уверења. Ову активност нашег синдиката чланство је поздравило и исказало велико задовољство.

Средства која се добијају за материјалне трошкове су веома мала и не покривају потребе једне школе, па долази до искључења телефона, интернета или не дај боже струје. Сред-

ства од издавања простора у школама су била помоћ школи да се побољша хигијена простора: да се купи понеко савремено наставно средство или да се ученици награде за постигнуте резултате у учењу. Издавање простора је забрањено, а ако се нека школа и одлучи да изда простор олмах стижу казне. Ојубипларним наградама и надокнади превоза у новцу можемо само да сањамо.

Проблеми су се нагомилали и треба их што пре решавати. Једини и на жалост могући начин да се реше неки од нагомиланих проблема јесте штрајк.

РАДА НИКОЛИЋ

Из пера уредника

Национално просветни савет

Најважнија тема последње седнице Националног просветног савеза била је „Про-блеми образовања сеоског становаштва“, за коју је анализу припремила др Ана Пешиќан. Предложено је да о овом питању буде припремљена Бела књига и Улти Скупштини Србије, као и надлежном одбору. У расправи је истакнуто да су проблеми рада сеоских школа не само комбинована одлења и неогтоварајућа педагошка документација, већ и недостатак елементарних услова за рад – недостатак библиотеке, струје, воде, тоалета, а да гашење сеоских школа значи и гашење села. Сеоска школа није само просветна, већ и културна институција, али њихово очување не треба да буде по сваку цену, истакнуто је у расправи. У

решене одрживог развоја села и сеоских школа треба да се укључе, поред Министарства просвете и Министарства пољопривреде, економије и регионалног развоја и инфраструктуре, као и друге институције и организације које се баве овим питањем. Најважније је инсистирати на развоју села, а школа као вишенаменска институција треба да буде центар тог развоја.

Чланови НПС су задужени за оцену рукописа убеника, пошто је гарласност НПС неопходна за њихово одобравање. Председник СОС Бранислав Павловић, који је члан НПС, добио је задужење за оцену рукописа уджебника из математике.

Р. С. П.

Свим запосленима у образовању редакција листа „Синдикално перо“ честитија Празник рада 1. мај!

Фонд солидарности СОС

Примедбе на Предлог закона

усвојеном 2009. године, постоји овако решење. Поред тога, у бројним европским земљама савети за високо образовање имају у свом саставу представника синдиката образовања.

Даље примедбе и предлози односе се на потребу усаглашавања критеријума и услова за избор наставника у звање професора емеритуса, јер је у Нацрту предложено да се поштују критеријуми Министарства науке.

У Нацрту предлога се налази и увођење такозваног „кратког циклуса“ високог образовања, којим се нарушава основни концепт примене Болонске декларације на тростепене студије.

Примедба је упућена и на потребу утврђивања минималних услова за избор у звање наставника јер се подзаконским акцима они могу дефинисати и тумачити различито.

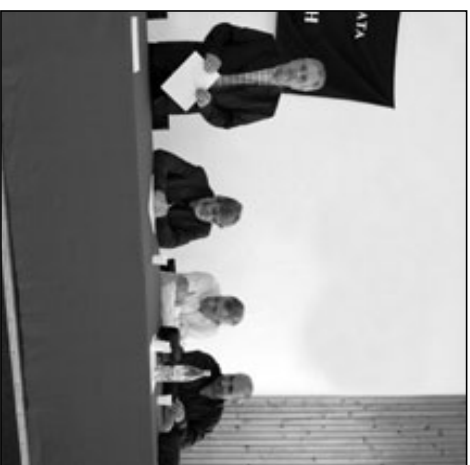
Синдикат образовања Србије и Одбор делатности високог образовања подржали су захтеве студената да се омогући упис у наредну годину о трошку државе и за студенте који су остварили 48 бодова. Тиме се испуњава и социјална функција високог образовања и оно чини доступнијим већем броју студената. Једно од ображложења су и резултати досадашње примене новог система високог образовања, које се показало неефикасним - због недовољно реформисаних наставних програма, веома мали број студената је испуњавао све Законско прописане обавезе, а то је била основна идија Болонског процеса - да се уједначи систем високог образовања у европском простору и повећа ефикасност студирања. Ово ће имати и директну последицу на сигурност посла у високом образовању, јер се високо образовање финансира по броју уписаних студената.

Пошто се Нацртом закона предлаже поновно увођење ванредних студија, примедбе Одбора односе се на регулације овог начина студирања, како на максимални број који високошколске институције могу да упишу као ванредне студенте, затим услове које они морају да испуне, тако и на услове који се постављају пред наставни кадар.

Једна од захтева односи се и на реалније регулације прелазних одредаби до потпуне примене нових законских решења, пошто су неки од услова нерелевантно постављени и тешко ће бити достижани за многе академске наставнике, који потписују уговор о раду на одређено време и после изборног периода морају да испуне строге критеријуме за реизбор.

Б. В.

Састанак одбора образовања у Неготину

Неготину је 21. априла 2010. године одржан састанак чланова одбора образовања, којем је присуствовали председник Републичког одбора Бранислав Павловић.

На седници су разматрана актуелна питања и проблеми у образовању, као што су замрзавање плата, замрзавање исплата јубиларних награда и штрајк, који је Синдикат образовања Србије најавио за почетак следеће школске године. Поред тога, расправљало се и о унутрашњим питањима у Синдикату, о спровођењу избора у синдикалним организацијама и о проблемима са конкурентским синдикатима.

М. К.

И даље недоумице око ПКУ

Критеријуми за утврђивање запослених за чијим радом је престала потреба, са пуним или непуним радним временом

Иако је прошло више од годину дана од примене новог Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика, постоје дилеме код практичара за утврђивање запослених за чијим радом је престала потреба, са пуним или непуним радним временом. Покушаћемо да појаснимо само неке критеријуме који су били предмет нејасноћа код примене.

1. Под радним односом у уставу, за који се добија 0,35 бодова, подразумева се време provedeno у радном односу само у уставу нову у којој се бодује, односно у којој запослени тренутно ради.

2. Што тиче бодова за високо образовање, ова одредаба је усклађена са Законом о високом образовању (високо образовање се остварује кроз академске и струковне студије - основне академске студије, основне струковне студије - магстер, специјалистичке струковне студије, специјалистичке академске студије), док би по досадашњим класификацијама могло да се примени 10 бодова за специјалистичко образовање након средњег образовања (пети степен и шести степен) и 20 бодова за високу спрему (седми степен).

3. Према члану 39. Општер колективног уговора, поред критеријума предвиђених ПКУ, резултати рада се на основу остварених учинака према утврђеним нормативи и стандардима рада, односно према раду, радним задацима и средствима рада, као и дужини неплаћених одсустава, радног места, плана рада и других показатеља. Резултати рада утврђују се за период од најмање годину дана.

4. Код бодовања остварених резултата на општинским и регионалним такмичењима треба узети све постигнуте резултате у току рада у области образовања. Под резултатима се подразумева признања за освојена прва три места, за које се издаје посебна плaketа или дипломат. Бодови се, ако је запослени имао остварене резултате на више такмичења, не могу кумулирати.

5. Код бодовања имовног стања, под породичним домаћинством у смислу Закона о пензионском и инвалидском осигурању сматрају се: брачни друг, деца (рођена у браку или ван брака или усвојена, пасторчад коју је осигуралик, односно корисник права издржававао, унучад, браћа и сестре и друга деца без родитеља, односно деца која имају једног или оба родитеља који су потпуно неспособни за рад, а коју је осигуралик, односно корисник права издржававао) и родитељи (отац и мајка, очух и маћеха и усвојилоци) које је осигуралик, односно корисник права издржававао.

У складу са чланом 40. ОКУ, поред критеријума предвиђених ПКУ, имовно стање запосленог се утврђује на основу оствареног прихода по члану заједничког породичног домаћинства по основу зараде, других прихода и прихода од имовине у последњој календарској години и тржишне вредности непокретности коју у својини има запослени или члан његовог заједничког породичног домаћинства. Приход и тржишна вредност непокретности утврђује се на основу документације, односно исправа надлежног органа. Запослене, који имају прихода по члану домаћинства изнад републичког просека, не треба бодовати по основу имовног стања.

6. Код бодовања здравственог стања, под налазом надлежне здравствене установе, треба узети консилијарно мишљење лекара здравствене установе у којој се запослени или његово дете лечи или решење надлежног органа о утврђивању инвалидности.

7. Што се тиче доказивања да ли је дете на редовном школовању, дозвољено је потврда установе где дете редовно похађа школу (без обзира да ли се ради о редовном или ванредном ученику, студенту на буџету или самостално наставнику). Код овог критеријума треба водити рачуна о годинама старости детета, с обзиром на степен школовања, односно до краја рока прописаног за то школовање, тако да се може прихватити као редовно школовање на факултету до 26 године старости детета.

У непосредном односу код примене члана 33. је и примена члана 37. ПКУ, који се односи на услове под којим не може престати радни однос запосленом без његове сагласности.

1. Једно од питања је и појам самохраног родитеља, односно ко се може сматрати самохраним родитељем. Самохраним родитељем се сматра лице које се самостално стара о издржавању и васпитању детета у случају да је други родитељ умро или је лишен родитељског стараштва, или је после развода брака дете припаљо једном родитељу, а други родитељ не доприноси издржавању

детета плаћањем алиментације и поред тога што је иста тражена судским путем.

2. Сматрамо да и поред ограничења за престанак радног односа у погледу радног стажа (30 односно 35 година), треба сви запослени да се бодују зато што се одређе члана 33. ПКУ односе и на рад са непуним радним временом, који може да се применује и на ову категорију запослених.

3. Пошто се сви запослени бодују за бодовање у којој чланови комисије на непосредан или посредан начин неће одлучивати и о својим бодовима. Ово не би требало да представља проблем зато што се листа о извршеном бодовању ставља на огласну таблу установе, како би сви запослени могли да виде како је извршено бодовање и комисија је обавезна да свим запосленима пружи на увид документацију на основу које је утврдила бодове.

4. Што се тиче рокова, члан 131. Закона утврђује рок до 15. августа за сваку школску годину, до када свака школска управа треба да састави листу запослених који су у радном односу на неодређено време, а остали су нераспоређени или имају статус запослених са непуним радним временом, а у циљу спровођења преузимања између установе. Да би се овај рок испунио потребно је најкасније до 1. јула текуће године формирати комисију за бодовање, која ће упути позив свим запосленима да у року од 15. дана доставе потребну документацију у складу са Чланом 33 ПКУ, али и обавезу да у наредних 15. дана комисија изврше бодовање и објаве бодовну листу, на коју запослени имају право приговора школском одбору у року од осам дана, као и наредни рок од осам дана у којем школски одбор треба да донесе коначну бодовну листу, која служи као основа за примену члана 131. и 137. Закона. Ови рокови могу да се прилагоде специфичностима сваке установе и требало би да их донесе Комисија за бодовање у форми Пословника о раду.

ЈОВАН ЦЕРКОВИЋ

Из рада Одбора за високо образовање

Из Правног угла

Предуслов унапређења делатности

● **Јединствена плата за запослене у предшколским установама - не може мање од основаца, а може више**

У Народној скупштини Републике Србије је 23. марта усвојен Закон о предшколском васпитању и образовању (објављен у „Службеном гласнику“ број 18 - 10/2010) и ступио је на снагу. Тиме је заокружен вишегодишњи процес и низ досад неуспелних покушаја да се овај део система образовања регулише законом.

Предшколско васпитање и образовање се овим законом дефинише као део јединственог образовног система у Србији, као делатност од посебног друштвеног интереса која се остварује као јавна служба. Предшколско васпитање и образовање деце обухвата децу узраста од шест месеци до поласка у основну школу. Поред предшколског васпитања и образовања у предшколској установи се обавља и исхрана, нега, превентивно здравствена и социјална заштита деце, о чему брину министри здравља и образовања, као и министар надлежан за социјалну политику.

Остваривање делатности у предшколским установама подразумева забрану сваке врсте насиља, занемаривања и злостављања деце, као и све активности којима се деца издвајају или дискриминишу.

Међу најважнијим циљевима регулисаним овим законом, издвајамо подршку целивном развоју и добробити детета, васпитној функцији породице, развијању потенцијала и даљем васпитању и образовању и укључивању у друштвену заједницу. Основни принципи на којима се заснива су: доступност, демократичност, отвореност, аутентичност и развојност. Рад у предшколским установама се одвија на српском језику, а за припаднике нацио-налних мањина на матерњем или двојезично. Припремни предшколски програм се по правилу остварује у предшколској установи, а изузетно може и у школи, где нема других услова. Овај програм је обавезан за сву децу стасалу за његово похађање.

Међу оснивачима предшколских установа могу да буду, поред Републике, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе и друга правна и физичка лица, а на њихов рад се примењују прописи о јавним службама.

Јединица локалне самоуправе оснива предшколску установу за најмање пет, а за највише сто васпитних група, док при улпису приоритет имају деца из осетљивих група.

Закон, такође, дефинише основе предшколског програ-

Члан 52. - Новост у платима

„Висина плате, накнаде и других примана утврђује се јединствено за све запослене у предшколским установама, чии је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, у складу са прописима којима се уређују плате, накнаде и друга примана из радног односа у јавним службама.

Основна плата за обрачун и исплату плата у предшколским установама не може бити нижа од основне за обрачун и исплату у основном образовању и васпитању, али може бити увећана из средстава које оствари установа или јединица локалне самоуправе.“

ма васпитања и образовања и то: програм неге и васпитања за децу узраста од шест месеци до три године и основне програма предшколског васпитања и образовања деце од три године до поласка у школу, укључујући и основе припремног предшколског програма. Поред редовних програма у целодневном и полудневном трајању, у установама могу да се реализују и други специјализовани програми, у складу са потребама и интересовањима деце и родитеља и могућностима установа и локалне самоуправе, а то може да реализује и путујући васпитач или у путујућем вртићу.

У овом оквиру на Закон посебно су издвојена питања која се односе на радно ангажовање запослених, њихово радно оптерећење и положај, као и финансирање, односно материјални положај.

То су и питања која су предстваници синдиката запослених у предшколским установама посебно испитали у јавној расправи о Предлогу закона прошле године.

Програм предшколског васпитања и образовања се реализује у целодневном трајању (девет до 12 сати дневно), полудневном трајању припремни предшколски програм (четри сата дневно), полудневном трајању (до шест сати дневно или до три пута недељно) и у шведневном трајању (дуже од 24 сата).

За радно оптерећење васпитача изузетно је важно како Закон регулише број деце у васпитним групама. Број деце у васпитној групи истог узраста:

- од шест месеци до 1 године	7
- од 1 до 2 године	12
- од 2 до 3 године	16
- од 3 до 4 године	20
- од 4 године до поласка у школу	24
- припремни предшколски програм	26
- деца на болничком лечењу	до 15
- са сметњама у развоју	4 до 6

Број деце може изузетно бити мањи или до 20 одсто већи, ако се не могу формирати по овом принципу.

Када су групе мешовите по узрасту, број деце је:

- од 1 до 3 године	12
- од 3 године до поласка у школу	20
- од 2 године до поласка у школу	15

Када се ради са двојезичним васпитним групама, оне су 10 одсто мање од утврђених. Укључивање деце са сметњама у развоју, такође, смањује број деце у групи.

Васпитачи у предшколској установи су: васпитач, медицинска сестра - васпитач и дефектолог васпитач. Услови за рад са децом узраста до две године су одговарајуће средње образовање, а за рад са децом старијом од три године одгова-

рајуће више, односно високо образовање на студијама првог степена (основне струковне студије или основне академске студије) у трајању од три године или на студијама другог степена (дипломске академске студије - мастер, специјалне стичке академске или струковне студије - васпитач).

Стручни сарадници су педагог, психолог, педагог за ликовно, музичко и физичко васпитање и логопед, који морају имати одговарајуће високо образовање у трајању од најмање четири године (дипломске академске студије - мастер, специјалистичке академске студије или специјалистичке струковне студије).

Поред сарадника задуже-них за обезбеђивање квалитетније неге, исхране, превентивно - здравствене и социјалне заштите, који морају имати високо образовање другог степена, у предшколској установи раде и педагошки асистенти.

Запослени у установама имају право на штрајк по Закону, ако обезбеде минималну просечну плату.

Родитељи учествују у финансирању рада предшколске установе 20 одсто од економске цене по детету, а изузетно малу се деца без родитељског стараша, са сметњама у развоју и из материјално угрожених породица.

Б. ВИШНИЋ

Споразум о сарадњи

У Сарајеву је 12. априла 2010. потписан Споразум о пријатељству и сарадњи Синдиката образовања Србије и Синдиката образовања, науке и културе Републике Српске. Споразумом се дефинише билатерална сарадња два пријатељска синдиката, који су и досад имали развијене узajамне везе и активности.

Споразум су потписали председници Бранислав Павловић и мр Стеван Милић. Б. В.

ВЕСТИ СА ТЕЛЕКСА

Пети спортски сусрети у Суботици

ОШ "Мирослав Антић" на Палфи организацији Градског одбора синдиката запослених у образовању, науци и култури Суботике 29. маја 2010. године биће одржани Пети спортски сусрети у

ОШ "Мирослав Антић" на Палфи. Сви заинтересовани се могу пријавити до 15. маја, а пратећи документи са основним информацијама (позив, пријава за учешће и Правилник са протоколима такмичења) су објављени на сајту Синдиката образовања Србије и сајту ВССО Суботике.

М. К.

„Школа: место за мир”

У Сарајеву је 12. и 13. априла у организацији шанског синдиката образовања ФЕТЕ УГТ и Интернационале образовања одржан семинар под називом „Школа: место за мир”.

Учесници семинара били су представници синдиката образовања из Босне и Херцеговине, Републике Српске, Хрватске и Србије. Организатори семинара су се потрудили да своја искуства са учесницима поделе представници шанске организације за мир, Института за мир, истакнути теоретичари и активисти у спровођењу политике мира у Шпанији.

Полазни став у програму семинара односи се на мирољубиво решавање сукоба и конфликата у чему школа може да одигра главну улогу. Припрема појединца у оквиру интегралног развоја за учествовање и деловање на реалност може да им помогне у животу и изградњи демократског друштва.

Шпанско искуство

Шпанија својим искуствима, веома сличним нашим, може да укаже на начине успостављања мирних решавања сукоба, што се сматра веома важним за успостављање нових односа у земљама које су донедавно биле изложене погубном деловању конфликата.

Сукоби сами по себи нису ни позитивни ни негативни, пошто су саставни део људске природе, али је важан начин на који се они решавају.

Мирољубиво решавање сукоба, спорова, конфликата, као и њихово превазилажење и трансформација се у историји показало као мотор промена и нешто што покреће стварање нових инвативних идеја, радњи и умећа. Школа може да понуди стратегију за мирољубиво решавање конфликата и решања за њихово превазилажење”, истакао је професор филозофије и директор Центра за мир UNESCO-а Винсент Гузман.

Школа је право место на којем се кључна решења могу применити, на основу анализе примера добре праксе. Анализа аспеката који доводе до напетости и спорних ситуација и идентификација различитих предлога како их превазићи треба да допринесе ученој решавања конфликата на ширем плану и код појединца. У школи се учи заједнички живот са другима, без обзира на њихово порекло етничку или националну припадност. У школи се може научити како се превазилазе стереотипи и предрасуде и прихвата различитост, а такође је и простор за помирење и изградњу мостова између сукобљених заједница.

Токм семинара размешана су искуства синдикалних руковођаца из ових земаља у области

развоја мира, једнакости и интеркултурализма. Такође, учесници семинара су упознати са програмима, обукама и образовним средствима које се у области мира користе у Шпанији.

Подрушка ИО

Шпанија има историјско искуства са сукобима и насиљем, од грађанског рата (1936-1939), зекључно са више од 40 година диктатуре за време Франка. У тој земљи и даље нема правде за жртве из тог периода, али се шанско друштво поделило за развој демократије у чему је постигну напредак уз коришћења образовања као најважнијег алата. Јачање јавног образовања допринело је једнакости слободних и отворених људи без предрасуда.

Синдикат ФЕТЕ УГТ, као најстарији синдикат у Шпанији који делује 120 година, значајан део активности посветио је спречавању насиља и јачању покрета за мир.

Интернационала образовања је подржала пројекат сарадње и заједничког рада синдиката образовања у нашем региону, као и активности које су реализоване на заједничком пројекту, али, с обзиром на то да је дошло до застоја, подржали су идеју да са шпанским синдикатом разменимо искуства и нека од њих искористимо и за даљи рад на пројекту.

Излагања

Уводно излагање о теми семинара саопштио је са пуно ентузијазма професор Винсент Мартинез Гузман, који се питањима истраживања и образовања за мир бави и на теоријском и практичном плану више од петнаест година. Основна порука је да треба променити концепт образовања у интерактивно, реципрочно образоване за мир, које ће помоћи да се на миран начин трансформише патња коју људи наносе једни другима, као и да се дефинише порекло сукоба са дубоким коренима и пореклом у идентитету, култури, вери. И други идентитети једне

особе могу бити узрок сукоба и важно је препознати их како би се трансформисали. Многи од сукоба због дугог трајања, са много патње, отпорни су на промене и излазак из патње.

Дефиниција мира „као одсуство рата” није довољна за испраживање мира, те је потребно дефинисати садржај као едукацију за мир. Теоретичар Галтунг говорио је о директном и структуралном насиљу које се односи на ускраћивање потреба сигурности и преживљавања, добробити, идентитета и слободе. Директно насиље је убиство, геноцид, санкције, беда, десоцијализација, искључивање, док је структурално везано за експлоатацију – смрт настала због глади, неухранености... директно насиље је непосредно одузимање живота, структурално је латано одузимање живота кроз, примјериче, лоше услове живота, док је културолошко оправдавање или легитимација, аспирација религије, идеологије, зика, заставе, химне... Основне људске потребе су безбедност на супрот насиљу и смрти, добробит, приступ беди, идентитет наусупрот отуђењу и слобода насупрот репресији. Када год дође до неоскрда између потенцијално задовољена потреба и ефективно реализације у стварности, увек постоји насиље.

Културолошко насиље теоретичар Bourdier је назвао и симболичким насиљем; оно је суштински, делује на нашу свест и може да се не осети морална одговорност. То је подручје где се просветни радници морају сами образовати – не подржавати једне на рачун других култура, научити корене сукоба и научити да стварајмо жељемо да урадимо на други начин. Основни принцип је да се односи мо добро према другима као људска бића која имају своје надлежности и способности. Функција образовања је управо реконструкција способности и надлежности, а образовање просветних радника треба да инсистира на дијалогу као основној потреби друштва.

У друштвима која су у скоројој прошлости искусила рат, јасно је да је рат завршен, али нису разрешени сукоби вере, језика. Неки од њих не могу се решити, али њима треба управљати и трансформисати их. Као што је рекао Федерик Мајер из UNESCO „рат се јавља у мислима и главама људи и ту морамо направити одбрану”. Школа као место за мир даје могућности да се алатима које наставници имају у учионици раде вежбе и да се формира одговорност свакога за оно што ради. Признавање одговорности први је корак – ту је и одговорност члана синдиката за едукацију перципије себе и других и развијање толеранције. Препознавање других може да буде на нивоу тела, на нивоу права и препознавање разноликости (начина живота и начина веровања).

Неки од учесника су ово излагање доживели као идеалистичко, јер сматрају да је сама наша спознаја мање вредна од идеолошких веаа група и интереса капитала (због којег су многи осиромашили). Професор је истакао да је економска криза криза богатих и наво ства Хабрмаса да, системи моћи колонизирају наше локалне заједнице”. Образовање за мир треба да развија способност да се разлику (и историјско тумачење држава и савремени свет). Потребно је да се у програме образовања настањика уведу садржаји који ће их припремити за активан рад у образовању за мир.

Раднице

Рад у радницама био је прилика да се саопште искуства из праксе, да се узјамно упознају различите културе, историје и њихове последице, као и начини решавања проблема. Теме радница биле су конкретне: људска права и мир, род и стварање мира и помирење.

Представници Синдиката образовања Србије су активно учествовали у раду све три раднице.

У групи за род и стварање мира (у чијем раду је учествовао исти број жена и мушкараца) саопштена су искуства о положају жена у друштву и образовању у Босни и Херцеговини, Републици Српској, Хрватској, Србији и Шпа-

нији. С обзиром на заједничку историју и скороја искуства самосталних држава, било је занимљиво сазнати шта се у последњих двадесетак година десило у тим новим земљама са положајем жена.

У Хватској су, на пример, до пре двадесетак година директори предшколских установа били само мушкарци, што сада није случај, у Србији су жене још заштитене и представљене на свим нивоима, док у БиХ су сада жене породиле оштећене за 70 одсто плата, а у РС прималју пуну плату са повишицама. У БиХ има кантона у којима жене не прималју никаку надокнаду за време породилског одсуства. Учесници су истакли проблем насиља над женама и слаба решења тог проблема.

Положај жена и тешкоће

Свим учесницима са наших простора било је потребно свадоључно говорити из Шпаније Луз Мартинез о томе какав је до пре тридесетак година био положај жена у Шпанији. До усвајања Устава 1978. године жене су морале имати дозволу оца, мужа или сина да полажу возачки испит, да отворе рачун у банци, да се запогле уз дозволу чак и бившег мужа, а неки послови били су законом забрањени за жене (адвока-ти). Тек је Устав забрањео дискриминацију жена. Дугогодишња активност женског покрета за права

жена уродила је значајним резултатима, а образовање жена сматра се најважнијим за њихов бољи положај. Њихови синдикати су врло активни у оспособљавању жена, формирали су школу за жене (коју похађа и њихов генерални секретар). Објашњавање шта је једнакост веома је важно, јер се и црква и десница противе таквом раду. Зато је битно да жене учествују у друштвеном раду и раду синдиката. Законски регулисана једнакост не значи истовремено и њену реализацију - колико је скривених препрека испод површине у сваком друштву, па и у синдикату.

У групи која се бавила помирењем учесници су саопштавали проблеме са којима се сусрећу у свакодневном раду и начине на које их решавају.

Веома запажену презентацију испред Синдиката образовања Србије припремио је Раде Ерцел – о интеркултурализму у Војводини и начину решавања сукоба у школи. Шпанија има сличну структуру – различите регије са аутономијом, различитим језицима, тежњом за очувањем идентитета сваке од њих, проблем Баскије итд. За њих, а и остале учеснике били су занимљиви подаци о броју и структури школа на језицима националних мањина у Војводини, а нарочито чињеница да се на језицима народа и народности образовање деце одвија од предшколских установа до универзитетског образовања. Пројекти, програми, акције, спортске приредбе доприносе квалитету заједничког живота и разумевања. Војводина је пример позитивних решених међунационалних односа и школе као места заједништва. У таквој средини са дугом традицијом добрих односа и проблема се лакше решавају.

Пример добре праксе из Шпаније изнегла је Кармен Мегалон, директорка фондације за мир. Из поддрешког искуства изнегла је пример програма који се реализују у школама, од обуке за наставнике до заједничких акција и обележавања школског дана мира, укључивања родитеља, синдикала и свих оних који су везани за образовање.

Б. ВИШНИЋ

Семинар у Сарајеву

Семинар у Сарајеву

Са Оснивачке скупштине Секције жена СОС

На оснивачкој скупштини Секције жена је, поред председнице **др Марине Миленковић** из Београда, изабран и Извршни одбор секције, који чине **Велинка Тошић** из Лознице, **Горица Матић** из Суботице, **Биљана Благојевић** из Београда и **Надица Трајковић** из Братца.

У дискусији о питањима вазжиим за унапређење положаја жена у образовању, истакнуте су бројне теме о којима је потребно разговарати и усвојити препоруке и ставове, али и жеља да активности Секције буду конкретне и по мери потреба жена. Поред општих питања положаја жена, чланови синдиката у образовању имају и додатне обавезе - кроз процес образовања и васпитања утицати на разумевање родне равноправности код ученика. Радно - правна заштита запослених жена, реформа пензионог система и њен утицај на положај жена су питања којима ће се бавити чланске секције. Посебан интерес изражен је за развој каријере запослених жена и услове које је потребно обезбедити за промоцију жена током радног века. Област заштите здравља и промоција здравствених и рекреативних активности, такође, је потребна запосленим женама у образовању. Током дискусије истакнуто је да ће се чланске секције залагати за формирање женске мреже, како би се што више представница укључило у рад секције.

Поддржано је и укључивање мушкарца у рад секције ради унапређивања родне равноправности. У развијању деловања, у оквиру Секције ће бити формиране комисије, које ће се бавити специфичним групама питања, како би се што више активиста укључило у рад.

У овом броју „Синдикалног пера“ дајемо и Програм активности Секције жена до 2015. године.

Положај жена у СОС

- Заступљеност у чланству синдиката, руководством синдикатних организација и вишим органима руковођења у синдикату,
- Укљученост жена у предлиборна и изборне активности у СОС,
- Унапређење базе података и праћење заступљености жена у Синдикату,
- Организовање семинара за оспособљавање жена за бољу заступљеност у Синдикату,
- Активност на укључивању младих колегикиња и припрема за учешће у раду Синдиката.

Радно - правна заштита

- Анализа посебних потреба жена за радно-правном заштитом,
- Колективни уговори и радно-правна заштита жена,
- Пензиони систем и положај запослених жена,
- Одсуства с рада, рад на одређено време и положај запослених жена,
- Зностављање на радном месту и како га спречити,
- Организовање семинара о радно-правној заштити жена у образовању.

Професионални развој

- Усавршавање током рада,
- Даље школовање запослених жена,
- Развој каријере запослених жена у образовању,
- Упостављање сарадња са установама које школују стручњаке за рад у образовању и службама за професионалну оријентацију и укључивање у рад синдиката.

Здравствена заштита

- Здравствене потребе запослених жена и могућности унапређења здравствене заштите,
- Стрес на радном месту, појавни облици и могућности смањења утицаја на здравствено стање запослених жена у образовању,
- Насиље на радном месту и могућности спречавања,
- Спортско-рекреативне активности запослених жена као облику унапређења здравља запослених жена у образовању,
- Организовање семинара, предавања, спортско-рекреативних активности и других облика унапређења здравља жена у образовању.

Родна равноправност и задаци

- Законодавно регулисање родне равноправности и могућности Синдиката у спровођењу за-

кона и стратегије за остваривање родне равноправности,

- Утврђивање синдикалне политике за унапређење родне равноправности,
- Родна равноправност у образовању и задаци Синдиката у превазилажењу стереотипа и предрасуда,
- Организовање предавања, семинара, округлих столова и других облика рада за оспособљавање запослених у образовању у области родне равноправности.

Информисање о битним питањима

- Информисање путем листа Синдиката образовања Србије „Синдикално перо“,
- Информисање путем веб стране Синдиката образовања Србије (Женски кутак),
- Формирање женске мреже и размена информација, примера добре праксе, предлога, идеја,
- Информисање шире јавности (прес конференције, лифлети, кампање),
- Штампање брошуре о важним питањима положаја жена.

Сарадња са другима

- Сарадња са женским секцијама других синдиката, невладиним организацијама и државним органима,
- Сарадња са женским секцијама синдиката образовања из земаља околја,
- Сарадња са секцијама жена европских синдиката образовања и учешће у раду семинара и других облика рада који се организују на европском нивоу,
- Активно учешће у раду Комитета за једнакост Интернационале образовања.

Подстицање и промоција стваралаштва

Б. В.

Пример добросуседског уважавања

У оквиру ДКМТ Протокола о регионалној сарадњи Југо-сточне жупаније Мађарске, Северозападне жупаније Румуније и Војводине (Дунав-Криш-Мориш-Тиса), потписаног на нивоу извршних органа власти још 24. маја 2003. године за све области привредног, политичког и друштвеног живота одржано је више семинара, међу којима и не тако давно одржан на територији Општине Стара Пазова.

Подсећања ради, делегација синдиката образовања из ове општине је у новембру 2008. године дана била учесник једног таквог семинара организованог у Симерији и Деви - Румунија. Тада је прогласила делегација Одбора образовања и културе посетила румунску синдикалну централу У.Ј.С.Н.С.Л.Р. ФРАТИА ХУНЕДОАРА и њихов синдикал образовања, са седиштем у Деви, а као што је речено, у симеријској Техничкој школи организован је семинар на тему размене искустава у заштити права радника у области образовања и домета колективних уговора у обе земље.

Наша делегација је тада представила образовање на свим нивоима у Србији не чинећи то само из синдикалног угла, већ се потрудила да кроз излагања представи и нашу земљу. Тој презентацији је присуствовао цео колектив Техничке школе у Симерији са више од 70 чланова, као и активности синдикалне централе. Закључак је био да постоји значајна разлика у начину вредновања и глађања ра-

да, јер је код нас струка на цени, а код њих искуство.

Учесници семинара у Србији су били председници синдикалних организација и директори образовних установа из Румуније, на чијем је челу била председник синдикалне централе ФРАТИА Миласа Ласи-вредног, политичког и друштвеног живото одржано је више семинара, међу којима и не тако давно одржан на територији Општине Стара Пазова.

Учесници семинара у Србији су били председници синдикалних организација и директори образовних установа из Румуније, на чијем је челу била председник синдикалне централе ФРАТИА Миласа Ласи-вредног, политичког и друштвеног живото одржано је више семинара, међу којима и не тако давно одржан на територији Општине Стара Пазова.

Током два дана су разменена искуства из области функционисања образовних система две државе и степену развијености социјалног дијалога у тој друштвеној делатности, односно искуствима из колективног преговарања.

Уприличена је, наравно, и посета Општинској управи, где је делегацију примио помоћник председника за међунационалне односе и регионалну сарадњу Милан Војводић са неколицином општинских челника.

Учесници семинара су посетили Средњошколски центар, Гимназију, Економску и Техничку школу. Независна је била и посета школској радионици Техничке школе, на којој је инсистирао директор сличне установе у Румунији Steici Marius. Обилтазак установа је нас тавањ и посетима школара Антон Скала" и „Симеон Аранички“. Овај семинар је организовао Општински одбор Синдиката образо-

Грци граде вртић и фискултурну салу

Представници Савеза синдиката друштвених делатности у Грчкој (АДЕДИ) Василис Ксенакис и Димитриос Арангалис су са Синдикатом образовања Србије били у посети Синдикату у Алексинцу. Повод је намера грчког синдиката да средствима предвиђеним за помоћ братском српском синдикату изграде вртић у Алексинцу и салу за физичко васпитање у селу Трњање у општини Аксионал. Гости су обилили сеоку школу и закључили да се расположивим средствима може изградити сала, а да се у граду изгради децији вртић.

После посете органи грчког синдиката су донели одговарајуће одлуке, а у току је припрема тендерске документације за избор извођача и почетак радова.

После посете органи грчког синдиката су донели одговарајуће одлуке, а у току је припрема тендерске документације за избор извођача и почетак радова.

вана Србије и ССС Општине, под покровитељством београдске канцеларије немачке фондације „Friedrich Ebert“ са директором Roland Feißt на челу и сарадником Миланом Јевтићем.

Општи је утисак и закључак синдикалних лидера гостођиле Ласитиоатае и Радета Ерцета да треба наставити ову сарадњу, како би у нашој општини био развијан социјални дијалог, на којем почиња европско демократско друштво, а не на класној борби, док за финансије увек има могућности и довољно европских предприсутних фондова, као и оних који већ раде у нашој земљи на развоју цивилног демократског друштва.

Гости су отишли задовољни семинаром и посетом уз договор да следећи корак буде акција размене по 10 ученика на месец дана, уз поштовање свих законских оквира обе државе и укључивање општинских власти у областима привреде и туризма.

РАДЕ ЕРЦЕГ

Регионална сарадња Дунав - Криш - Мориш - Тиса

СИНДИКАЛНИ ЦЕНТРАЛНИ ОДБОР

Изаваач: СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ, Дечанска 14, 11000 Београд ● Главни уредник: БРАНИСЛАВ ПАВЛОВИЋ ● Уредник: САША ЛУКОВИЋ ● Редакцијски колегијум: БОРКА ВИШНИЋ и МИОДРАГ КАМПЕРЕЛИЋ ● Телефон: (011)32-33-229 ● Тираж: 4000 ● www.sind-obr.org.rs ● Е-mail: obrazovanje@sindikat.rs ● Графичка припрема: ДИМИТРИЈЕ ПАВЛОВИЋ ● Штампа: СИГНЕТА - Београд

СIP - каталогизација у публикацији Народна библиотека Србије Београд - Синдикално перо ISSN 1451-7574 COBISS.SR-ID 120073740

Женски кутак